Vervoerregio Amsterdam

VOORSTEL AAN DE REGIORAAD

CONCEPT

Vergaderdatum	Regioraad (09-05-2023)
Onderwerp	Eerste lezing nieuw Beleidskader Mobiliteit
Portefeuillehouder	Melanie van der Horst
Behandelend ambtenaar	[redacted]

Voorgesteld besluit

1 Uw inhoudelijke reactie te geven op het ontwerp van het nieuwe Beleidskader Mobiliteit.

2 Het dagelijks bestuur te verzoeken het ontwerp Beleidskader Mobiliteit ter inzage te leggen.

Kern

Het Beleidskader Mobiliteit is (als regionaal verkeer-en vervoersplan binnen de Planwet verkeer en vervoer en de Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam) het overkoepelende, strategische beleidsdocument van de Vervoerregio. Het schetst onze visie op de lange termijn, op alle vormen van mobiliteit in onze regio. Ook beschrijft het wat we willen gaan doen om deze visie te realiseren. Daarmee geeft het richting aan het handelen van de Vervoerregio.
Het Beleidskader uit 2017 wordt vernieuwd, zodat het beter aansluit op de actuele, grote opgaven die om actie vragen op het gebied van mobiliteit en nog duidelijker richting geeft aan onze keuzes. Hierover bent u geïnformeerd via (bijgevoegde) brief over het bestuursakkoord 2022-2026.
Als eerste stap is een ambitiedocument opgesteld. Dit is op 22 november 2022 besproken in een klankbordsessie voor regioraadsleden en wethouders.
Op basis van dit ambitiedocument en de reacties tijdens die klankbordsessie, is een ontwerp voor het nieuwe Beleidskader Mobiliteit opgesteld, dat nu ter eerste lezing voorligt.

LEESWIJZER
Het ontwerp Beleidskader Mobiliteit bestaat uit twee delen.
In deel A “Visie” beschrijven we het voorgestelde beleid: wat zijn de doelen; hoe vertalen we die doelen in principes om de mobiliteitsopgave in goede banen te leiden; en welke werkwijze is daarbij nodig. Na het lezen van deel A moet de lezer een goed beeld hebben van ons voorgestelde beleid op hoofdlijnen.
In deel B “Uitwerking” gaan we meer de diepte in. Eerst per deelregio: wat speelt er in iedere deelregio en wat betekent dat als we ons voorgestelde beleid daar willen toepassen. Daarna per deelonderwerp, zoals gedrag, fiets, publieke mobiliteit en openbare ruimte: welke beleidskeuzes maken we hierbij en welke rol pakt de Vervoerregio. Wil de lezer dus meer weten over hoe de hoofdlijnen uit deel A vertaald worden naar een bepaald gebied of onderwerp, dan kan deze dat vinden in deel B.

Argumenten

1.1 Met het nieuwe Beleidskader Mobiliteit geven we een beter antwoord op de actuele opgaven

Het vorige Beleidskader Mobiliteit uit 2016 heeft zijn werk goed gedaan. We zijn een nieuwe richting ingeslagen, waarbij we onder andere de reis nog meer van deur tot deur bekijken, we meer aandacht hebben voor prettig en veilig reizen en we grote stappen richting een CO2-neutraal mobiliteitssysteem hebben gezet. Maar de grote opgaven die de laatste jaren alleen maar duidelijker zijn geworden, zoals woningbouw, klimaat, veiligheid en ongelijkheid, maken duidelijk dat we er nog niet zijn. Daarvoor moeten we duidelijkere keuzes maken. Met dit nieuwe Beleidskader zetten we de lijn van het vorige voort, maar doen er wel een schepje bovenop, maken we onze inzet helderder en onze keuzes scherper. De grootste verandering is dat we de mens en de omgeving centraal stellen en niet het optimaliseren van het mobiliteitssysteem: wat vragen mensen van het mobiliteitssysteem om te kunnen doen wat ze willen doen, en wat vraagt een gebied van het mobiliteitssysteem om goed te kunnen functioneren? De oplossing die daaruit volgt verschilt per gebied. Gemene deler is dat we de mensen meer (duurzame) keuzeopties bieden dan ze nu hebben.

1.2 Breed draagvlak voor het Beleidskader Mobiliteit is van belang
Het nieuwe Beleidskader Mobiliteit wordt richtinggevend voor de inhoudelijke keuzes die wij maken als Vervoerregio, bijvoorbeeld bij de verdeling van middelen over projecten, maar ook bij de keuzes binnen projecten. Daarom hebben wij de ambtenaren van onze gemeenten meermaals betrokken, zijn er bijeenkomsten met belanghebbenden (provincie, vervoerders, bedrijfsleven, fietsersbond, BOVAG, etc.) georganiseerd en is een bewonersenquête gehouden (de uitkomsten hiervan zijn ter informatie bijgevoegd). Ook hebben wij de Reizigers Advies Raad betrokken. Dit is allemaal input geweest voor dit ontwerp van het nieuwe Beleidskader Mobiliteit.

1.3 Uw inhoudelijke reactie vergroot het draagvlak voor het Beleidskader, dat uw raad vaststelt
De bevoegdheid tot vaststelling van het Beleidskader Mobiliteit ligt bij de regioraad. Het is daarom van belang dat de regioraadsleden hun zienswijze op het ontwerp Beleidskader kunnen geven. De klankbordsessie van 22 november 2022 was hier een eerste stap in. Deze eerste lezing van het stuk in de regioraad is de volgende stap. Uw zienswijzen worden verwerkt in het definitieve voorstel voor het nieuwe Beleidskader Mobiliteit, dat in oktober 2023 aan u wordt voorgelegd ter vaststelling.

1.4 Het beleidskader geeft invulling aan de voorstellen uit het bestuursakkoord
In het bestuursakkoord dat in oktober 2022 is gepresenteerd, is de koers geschetst die het dagelijks bestuur van de Vervoerregio de komende jaren wil bewandelen. Het nieuwe beleidskader geeft hier op verschillende manieren invulling aan, zoals de inzet op publieke mobiliteit en extra aandacht voor de fiets. Ook aan meerdere moties, die uw raad heeft ingediend naar aanleiding van het bestuursakkoord, geeft dit nieuwe beleidskader invulling: keuzevrijheid en betaalbaarheid hebben een plaats in de overkoepelende visie en principes; en deelmobiliteit, fijnmazigheid van ov / publieke mobiliteit en vervoer over water hebben er een plek in gekregen.

2.1 Terinzagelegging is nodig en wenselijk voordat het Beleidskader Mobiliteit kan worden vastgesteld
Het ontwerp Beleidskader Mobiliteit moet volgens de Planwet Verkeer en Vervoer en de Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam ter inzage worden gelegd. Alle belanghebbenden, waaronder de Vervoerregiogemeenten, kunnen dan een zienswijze indienen. Na beoordeling en verwerking van de ingediende zienswijzen wordt het definitieve voorstel voor het Beleidskader opgesteld en aan de regioraad ter vaststelling aangeboden.

2.2 De bevoegdheid om het ontwerp Beleidskader ter inzage te leggen ligt bij het dagelijks bestuur

Terinzagelegging, door plaatsing in het Gemeenschappelijke regelingenblad, is een uitvoerende verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Met dit besluit verzoekt u het dagelijks bestuur deze verantwoordelijkheid op te pakken en zo het besluitvormingsproces over het Beleidskader naar de volgende fase te brengen.

Kanttekeningen

2.1 De aandachtspunten van de regioraad zijn nog niet verwerkt in de versie die ter inzage wordt gelegd
Om uw raad in oktober 2023 te kunnen laten beslissen over het definitieve voorstel voor het Beleidskader Mobiliteit, moet zo snel mogelijk na de regioraadsvergadering van 9 mei 2023 de terinzagelegging starten. Wel zullen wij de hoofdpunten van de bespreking in de regioraad opnemen in de aanbiedingsbrief, waarmee wij de gemeenten vragen om hun zienswijze in te dienen.
Uw eventuele opmerkingen en aandachtspunten worden uiteindelijk in de definitieve versie van het stuk zelf verwerkt, waarover u in oktober 2023 kunt beslissen. Hetzelfde geldt voor de punten die uit de zienswijzen naar voren komen die tijdens de periode van terinzagelegging worden ingediend.

Financiële toelichting

Deze eerste lezing van het nieuwe Beleidskader Mobiliteit, en ook de voorgenomen vaststelling in oktober 2023, heeft op zichzelf geen financiële consequenties. Het Beleidskader is een beleidsvoornemen. Wel zal het na vaststelling invloed hebben op de inhoudelijke keuzes die wij maken als Vervoerregio. Daarmee kan het op termijn leiden tot een andere verdeling van de (schaarse) beschikbare middelen over doelen en/of projecten. Deze eventuele herverdeling gebeurt dan via de reguliere jaarlijkse besluitvorming over de begroting en het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

Vervolg

Nadat u uw zienswijze heeft gegeven op het ontwerp Beleidskader en u het dagelijks bestuur heeft verzocht de terinzagelegging te verzorgen, worden de volgende stappen doorlopen.

- Op 10 mei 2023 start de terinzagelegging van het ontwerp Beleidskader Mobiliteit. Alhoewel wij de gemeenten (ambtelijk en bestuurlijk) betrokken hebben bij de totstandkoming, is dit de periode waarin een ieder (iedere gemeente(raad), de RAR, andere overheden, instanties en belangenorganisaties, maar ook individuele burgers en bedrijven) een formele zienswijze op het ontwerp Beleidskader kan indienen. Wij hebben dit op 30 maart al aangekondigd bij de griffiers van de gemeenteraden, zodat zij rekening kunnen houden met tijdige agendering in de raden. Op 10 mei krijgen de gemeenten het beleidskader dan het beleidskader aangeboden, met daarbij het verzoek om indien gewenst een zienswijze in te dienen.
- Aansluitend bij de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) krijgen de regiogemeenten twaalf weken de tijd om hun zienswijze in te dienen (dus tot en met uiterlijk 2 augustus 2023).
  Overige belanghebbenden krijgen, conform de Planwet Verkeer & Vervoer, zes weken om hun zienswijze in te dienen (dus tot en met uiterlijk 21 juni 2023).

- De binnengekomen zienswijzen worden in een nota van zienswijzen beantwoord en worden, samen met uw reacties tijdens de eerste lezing in de regioraad van 9 mei 2023, verwerkt in een definitief voorstel voor het nieuwe Beleidskader Mobiliteit.
- Dit definitieve voorstel wordt op de vergadering van 31 oktober 2023 ter vaststelling aangeboden aan de regioraad. Tijdens de vergadering kunnen de regioraadsleden middels een amendement nog voorstellen doen om de tekst van het Beleidskader Mobiliteit te wijzigen.

Communicatie

Voorafgaand aan de terinzagelegging geeft het dagelijks bestuur een kennisgeving in het gemeenschappelijke regelingenblad van het ontwerp beleidskader mobiliteit. Hierin wordt vermeld wie in de gelegenheid worden gesteld om zienswijzen naar voren te brengen (iedere belanghebbende) en op welke wijze zij hun zienswijze kunnen indienen.
Zodra het ontwerp Beleidskader ter inzage is gelegd in het gemeenschappelijke regelingenblad (op uiterlijk 15 mei 2023) maken we dit bekend via onze (sociale media) kanalen. Ook wijzen we onze gemeenten en andere belanghebbenden er tijdig (vóór de terinzagelegging) op dat zij een formele zienswijze kunnen indienen.

Op wijnemenjemee.nl schrijven we een artikelenreeks over het proces richting een vastgesteld beleidskader. Het eerste artikel ging over de enquête voor inwoners en reizigers (6 december 2022) en in het tweede artikel (23 maart 2023) gingen we in op de uitkomsten van de enquête en op de betrokkenheid van stakeholders zoals de RAR, gemeenten en provincie. Bij het ter inzage leggen van het beleidskader volgt het volgende artikel en uiteraard ronden we de reeks af na de vaststelling later dit jaar.

Implementatie

Na vaststelling geeft het Beleidskader Mobiliteit richting aan het handelen van de Vervoerregio. De nieuwe insteek, waarbij we meer vanuit mens en omgeving redeneren, zal dus meer en meer terugkomen in ons werk. Dit doen we onder andere door meer nadruk te gaan leggen op het bieden van meer, en vooral duurzame en ruimte-efficiënte, mobiliteitsopties, die wel zullen verschillen per gebied. Ook besteden we meer aandacht aan wat mensen beweegt bij het maken van mobiliteitskeuzes en spelen hierop in. En we hebben meer aandacht voor de impact van mobiliteit op de leefkwaliteit en focussen dus niet meer alleen op reistijd(winst). Dit komt terug in grote projecten, maar juist ook in kleine projecten. Het betekent namelijk ook meer inzet op zaken als verkeersveiligheid, fiets en voldoende aanbod van ov / publieke mobiliteit.

Deze verandering vindt stap voor stap plaats. *Binnen* lopende projecten kijken we of we willen / moeten bijsturen, uiteraard in overleg met onze partners. Bij nieuwe projecten hanteren we vanaf het begin onze nieuwe visie. Daarvoor scherpen we instrumenten zoals de mkba (maatschappelijke kostenbatenanalyse) aan. Ook gebruiken we de visie straks bij de afweging *tussen* projecten: welke projecten dragen het meest bij aan onze doelen, tegen welke kosten. Dit wordt geleidelijk zichtbaar in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, de Kadernota en de begroting. Ook de pakketafspraken die wij met gemeenten willen maken over projecten waar we samen aan gaan werken, geven hier invulling aan.

We zijn ons ervan bewust dat de ambities hoog zijn, maar de personele en financiële middelen beperkt, bij de Vervoerregio maar zeker ook bij onze gemeenten en andere partners. We willen toch zo dicht mogelijk bij onze ambitie komen. We kijken daarom hoe we de gemeenten kunnen helpen om hun bijdrage te kunnen leveren, bijvoorbeeld door diensten aan te bieden of gezamenlijke inkoop.

Meegezonden stukken/bijlagen

1 Ontwerp Beleidskader Mobiliteit, deel Visie

2 Ontwerp Beleidskader Mobiliteit, deel Uitwerking

3 Infographic over Beleidskader

4 Brief aan regioraad over Bestuursakkoord en Beleidskader van 11 oktober 2022 (2022/17113/STR).

5 Uitkomsten bewonersenquête

Opvraagbare stukken

1 Ambitiedocument voor Beleidskader Mobiliteit